

Dino Buzzati Bir Aşk

Çeviri: EREN CENDEY

DINO BUZZATI
BİR AŞK

Un amore, Dino Buzzati

© Dino Buzzati vârisleri

© 2016, Can Sanat Yayınları A.Ş.

Bu eserin Türkçe yayın hakları Agenzia Letteraria Internazionale, Milano, İtalya aracılığıyla alınmıştır.

Kitabın orijinal baskısı Arnoldo Mondadori Editore, Milano, İtalya tarafından yapılmıştır.

Tüm hakları saklıdır. Tanıtım için yapılacak kısa alıntılar dışında yayıncının yazılı izni olmaksızın hiçbir yolla çoğaltılamaz.

1. basım: Eylül 2016, İstanbul

Bu kitabın 1. baskısı 2000 adet yapılmıştır.

Editör: Nükhet Polat

Düzeltili: Mert Tokur

Mizanpaj: Bahar Kuru Yerek

Kapak tasarımı: Utku Lomlu / Lom Creative (www.lom.com.tr)

Kapak resmi: © Archivio Buzzati

Kapak baskı: Azra Matbaası

Litros Yolu 2. Matbaacılar Sitesi D Blok 3. Kat No: 3-2

Topkapı-Zeytinburnu, İstanbul

Sertifika No: 27857

İç baskı ve cilt: Yıldız Matbaa Mücellit

Davutpaşa Cad. Emintaş Kazım Dinçol San. Sit. No: 81/25-26

Topkapı-İstanbul

Sertifika No: 33837

ISBN 978-975-07-3294-2

CAN SANAT YAYINLARI

YAPIM VE DAĞITIM TİCARET VE SANAYİ A.Ş.

Hayriye Caddesi No: 2, 34430 Galatasaray, İstanbul

Telefon: (0212) 252 56 75 / 252 59 88 / 252 59 89 Faks: (0212) 252 72 33

canyayinlari.com/9789750732942

yayinevi@canyayinlari.com

Sertifika No: 31730

DINO BUZZATI BİR AŞK

ROMAN

İtalyanca aslından çeviren

Eren Cendey

♥can

Dino Buzzati'nin Can Yayınları'ndaki diğler kitapları:

Tanrı'yı Gören Köpek, 1992

Colombre, 2007

DINO BUZZATI, 1906'da İtalya'nın Belluno kentinde doğdu. Gazeteciliğe *Corriere della sera* gazetesinde başladı ve yaşamı boyunca bu gazetede çalıştı. 1930'larda yayımlanan *Dağlı Barnabus* ve *Eski Korunun Gizi* gibi ilk romanlarında, Kafka'yı anımsatan bir gerçeküstücülük, bir uyumsuzluk görülüyordu. Genellikle en başarılı romanı sayılan *Tatar Çölü* (1940), sınırdaki bir kışlada hiç gelmeyen düşmanı bekleyen askerleri anlatan etkileyici ve alaycı bir yapıttı. Öykülerini *Altmış Öykü* (1958) adlı kitapta toplayan Buzzati, bilimkurgu türündeki ikinci romanını *Büyük Geri Çekiliş* (1960) ile edebiyat çevrelerinde büyük üne erişti. İkiyüzlü, huysuz bir kıza tutulan yaşlı bir adamın öyküsünün anlatıldığı *Bir Aşk* ise 1963'te yayımlandı. Buzzati'nin çok tutulan oyunlarının en önemlisi *Klinik Bir Vaka* (1953), Albert Camus'nün yaptığı Fransızca uyarlamayla Paris'te de sahnelendi. Kafka'dan esinlenmiş olmasına karşın, kendine özgü olağanüstü bir taşlama ve mizah anlayışı geliştiren Buzzati, 1972'de Roma'da öldü.

EREN CENDEY, İtalyan Lisesi ve İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Felsefe Bölümü'nü bitirdi. Susanna Tamaro'nun bütün kitaplarının yanı sıra Italo Calvino, Cesare Pavese, Valerio Massimo Manfredi, Roberto Calasso, Marlo Morgan, Daria Bignardi, Margaret Mazzantini ve Umberto Eco gibi yazarların pek çok eserini Türkçeye kazandırdı.

I

1960 yılının bir Şubat sabahında, Milano'da kırk dokuz yaşındaki mimar Antonio Dorigo, Signora Ermelina'ya telefon etti.

"Ben Tonino, günaydın Sign..."

"Ah, siz miydiniz? Uzun süredir görünmediniz. Nasılsınız?"

"Her şey yolunda, teşekkür ederim. Son zamanlarda yapacak çok işim vardı ve o nedenle... Bugün öğleden sonra gelebilir miyim?"

"Bu öğleden sonra mı? Bir bakayım... Kaç gibi?"

"Bilmem. Üç-üç buçuk olur."

"Tamam, üç buçukta bekliyoruz."

"Şey, diyecektim ki..."

"Buyurun, söyleyin."

"Hani şu son gelişimi hatırlıyor musunuz? Yani doğruyu söylemem gerekirse o kumaş pek hoşuma gitmemişti de, bu sefer..."

"Anlıyorum. Bazen ben bile..."

"Bu sefer daha modern bir şey olsa, anlatabiliyor muyum?"

"Evet, evet. Ama bakın bugün beni aramakla çok iyi ettiniz çünkü iyi bir fırsat yakaladınız... Eminim bu sefer memnun kalacaksınız."

“Siyah dokuma olsun, mümkünse.”

“Siyah, siyah, biliyorum, kömür karası istiyorsunuz.”

“Teşekkür ederim, öğleden sonra görüşmek üzere...”

Ahizeyi yerine koydu. Büroda yalnızdı. Yandaki odada çalışan meslektaşı Gaetano Maronni de o sabah dışarıydı.

Sıradan bir günün sıradan bir sabahıydı. İşler yolunda gidiyordu. Sekizinci katın penceresinden karşıdaki ev görünüyordu; çevredekilerle bir örnek olan bu modern apartman Dorigo'nun içinde bulunduğu yapıyla da aynıydı. Oldukça neşeli bir hal vardı Moscova Caddesi'nde; otomobillerin de park edebildiği bahçelerle ve yollarla bölünen geniş bir siteydi burası.

Milano'nun kurşuni ama yağmursuz günlerinden biriydi; gökyüzünde güneşi engelleyen bulut mu yoksa sis mi olduğunun anlayamadığı o muğlak havalardan biriydi işte. Oysa görünen, bacalardan, mazot yakan kaloriferlerin havalandırma boşluklarından, Coloradi rafinerisinin yüksek bacalarından, kükreyen kamyonlardan, lağımardan, kent dışının sanayi bölgelerine boşaltılan atık yığınlarından, milyonlarca ve milyonlarca soluk borusundan –o kadar çok muydu?– yükselen ve betona, asfalta ve çevresinde var olan öfkeye bulanmış kurumdu, isti.

Üçüncü sigarasını yaktı; karşıdaki duvara asılı olan ve site yönetimi tarafından tedarik edilmiş elektronik sate göre (“Ben Tonino, günaydın Sign...” “Siz miydiniz? Uzun süredir görünmediniz.”) daha on bire çeyrek vardı; arada sırada yandaki odadan hafif müzik ezgileri sızıyordu çünkü Signorina Maria Torri küçük Japon radyosunu masasından, çantasından, kucağından ayırmıyordu, tartışmalar sırasında bile buna ara vermiyordu; Dorigo ona radyoyu yasaklama cesaretini bulamamıştı çünkü temelde kendi de böyle bir radyosu olmasını isterdi; merkezdeki mağazalarda yirmi dört-yirmi beş bin lirete satılan

cep radyolarından birini, kaçak mal satan bir yerden on bin lirete kapmıştı ama aradan iki gün geçmeden Giordina onu yürütmüştü; Giordina'ya bayıldığından değildi ama çok uzun süreden beri tanışıklardı, adam ona Corso revaklarının altında rastladığında paltosunun cebinden, aslında tahammül edemediği Viyana valslerinden biri yükseliyordu hafiften; sevmediği ezgiyi üşengeçlikten susturmadığı için kız elbette ona şöyle demişti: “Göster bakayım şunu, ne güzelmiş, bana hediye eder misin?” Zaten radyo onun neyineydi?

Dördüncü sigarasını yaktı, aslında bitirmesi gereken bir işi vardı ama canı hiç çalışmak istemiyordu ve zaten aceleye mahal yoktu çünkü sunumunu cumartesi günü yapacaktı; daha günlerden salıydı, kaldı ki sevişme arzusu bir kez içine sızdı mı aklını işe vermesi çok güçlü; Dorigo cinselliğe çok düşkün ve erkeksi biri değildi ama arada sırada ansızın belirli bir gerekçesi olmadan hayal gücü çalışmaya başlar ve bütün düşünce akışını baştan sona değiştirirdi.

Hele de bir kızla buluşma ayarlandıysa bedeni tepeden tırnağa bekleme haline geçerdi; bu acılı ama aynı zamanda şahane bir durumdu; anlatması zordu, sanki hissiyat kendini bütünüyle kurban olmaya sunan birinin hissiyatıydı, baştan ayağa çıplak bedenin kendini, yapıp tutuşan enerjinin kaynaşmasına bırakmasıydı; şimdi tüm organları, tüm hücreleri, tüm eti karıncalanıyordu. Olağanüstü bir güç yüklenmişti, bu körlemesine ve hayvani güç yürek parlıyor, karanlık bir girdap yaratıyordu.

Dorigo bu saatlerde hiç beğenmediği, ezelden beri nefret edilesi bulduğu kendi çehresini bile unutup bir arzu nesnesi olabileceği yanılışına kapılabiliyordu.

Aynı anda kadının beklentisi (“Ben Tonino, günaydın Sign...” “Siz miydiniz? Uzun süredir görünmediniz.”) iş hayatında gayet yüksek olan tüm güven duygusunu yitir-

mesine yol açıyordu. Kadının karşısında artık neredeyse şöhrete kavuşmuş, uluslararası piyasada adı anılan sanatçı, dâhi sahne tasarımcısı, kıskanılan insan, daha ilk görüşte insanların sempatisini kazanan adam olmaktan çıkıveriyordu; aslında kendisi de insanların onu ilk andan itibaren sevimli bulmalarına şaşırıyordu ama söz konusu kadınlar olunca her şey bambaşka oluyordu; sıradan hatta mesafeli birine dönüşüveriyordu, kadınlar çekingenleşiyor, o kendini umursamaz ve neşeli biri gibi takdim etmeye çalıştıkça durum daha da beter oluyordu, kadın ona hayretle ve neredeyse ürkmüşçesine bakıyordu, erkeğin yeniden kendine gelebilmesi ve doğal davranabilmesi için ciddi bir samimiyet gerekiyordu ama gerçek bir samimiyete ulaşmak için de zaman gerekiyordu; ilk anlar hep tutuk oluyordu, çabalaması gerekiyordu; iki laf edip kızları rahatlatan Maronni'yi nasıl da kıskanıyordu, hatta kimi zaman kıskançlığı nefrete varıyordu; kadınlar söz konusu olunca en gözde esprileri bütünüyle saçma bir şakaya dönüşüyordu, o da bunu fark ediyordu çünkü güldürmek yerine karşısındakinde bir şaşkınlık ve bocalama yaratıyordu ve kadınlar erkeğin kendileriyle alay ettiğini, dalga geçtiğini sanıyorlardı. Zaman geçtikçe, değerlerinin onu kurtardığı, hoş gitmese bile en azından iyi bir izlenim bıraktığı düşünencesiyle biraz avunuyordu; gerçekten de kadın ondan nefret etse bile, gizli ve gururlu entelektüel üstünlüğünü sezebiliyordu, oyunun heyecanına kapılmış bir çocuk gibi şöyle şen şakrak dökülmek hoşuna gidecekken bu niteliklerini arzu ettiğince açıkça ortaya seremiyordu.

O gün öğleden sonra Signora Ermelina ona nasıl bir kız hazırlayacaktı acaba? Aşırı iyimserlikten uzak durmaya çalışıyordu çünkü bütün arzularını tatmin edecek bir kıza rastlamak çok zordu; neyse ki Signora Ermelina'nın evinde hep yeni kızlar olurdu; hepsi de tazecik, diri diri yosmalardı.

Aslında, diye geçiriyordu aklından, Ermelina ona Britta'yı sunsa hiç de fena olmazdı. Aylardır Britta'yla sevişmiyordu. Britta duygusal anlamda kendini kaptırmaz ama yine de yatakta hiç mazeret uydurmazdı. Sarışın, sert, pürüzsüz, esnek, kasığında tek bir tüy olmayan bir kızdı. Tamam, kendisi genellikle sarışınlarla, hatta sahte sarışınlarla bile bayılmazdı ama Britta genç bir fokun kışkırtıcı uyumuna sahipti. Kollarını kaldırdığında pembe, nemli, sıcak, gölgesiz koltukaltları taçyaprakları açmış çiçekler sunuyor gibi olurdu, hatta hafiften kabarıklığı, kızın gençliğinin nişanesi gibiydi.

Masasına şöyle bir göz attı ve kitaplar, dosyalar, kâğıtlardan oluşan çalışma belirtilerinin yarattığı kargaşaya bakakaldı.

Şehrin tam merkezinde çalışıyordu, bu saatte alt katta, üst katta, çevresinde, aynı binada onun gibi adamlar çalışıyordu ve karşıdaki binada da çalışıyorlardı ve binaların arasından şöyle bir görünen Foppa Sokağı'ndaki eski yapıda da, görünmeyen daha ilerideki binalarda da, daha ötelerde de, sisin kurumun içinde kilometrelerce ve kilometrelerce uzaklıktaki alanlarda insanlar çalışıyorlardı. Kâğıtlar, dosyalar, belgeler, telefon görüşmeleri, makbuzlar, tükenmez kalem, alet edavat, kurşunkalem tutan eller, bağ kütüğüne, somuna, hesap pusulasına, motora, lehime, tutanağa, tamire uzanmış eller iş başındaydı; berekete susamışçasına kaynaşan karıncalar koşuşturuyordu, onları düşünmek insanda gülme arzusu yaratıyordu, bütün çevresinde, yukarıda anıldığı üzere kilometrelerce ve kilometrelerce çevresinde kendininkine benzeyen yakışsız ve latif düşünceler akıyordu, türün genişlemesine çağrıda bulunan o gizemli sese ayak uyduruyor, tuhaf ve yakıcı insanüstü girişimlerde bulunuyordu; neden hiç kimse bunu söyleme cesaretini bulamamıştı? O kadının düşüncesi, kadını düşünme hali, o

özel ağız, o özel biçimli dudaklar, şu gergin kasları hatırlıyor musun? Hani yumuşacık ve akışkan, bütün ötekilerden farklı bir kıvrıma sahip, farklı bir kat yeri, dolgunluk, oyukluk, sıcaklık, nem, döküm, derinleşme, kızgın bir uçurum misali. Ve gazeteler Sovyetler'in sertleşmesinden, Alto Adige bölgesi için meclise verilen gensoruyu, İtalyan Sosyalist Partisi'nin özerkliği konusunda Nenni'nin verdiği güvenceyi, Fiamma Sineması'nda çıkan yangını, Sicilya bölgesel birleşme krizini, çılginca saçmalıkları yazıp duruyorlardı.

Beşinci sigarasını yaktı. Ayaktaydı, içine düşmüş olduğu özel heyecan onu çok duyarlı ve anlayışlı kılmıştı ("Ben Tonino, günaydın Sign..." "Ah, siz miydiniz? Uzun süredir görünmediniz..."). Ama iyiydi, bedeninin hiçbir yanı rahatsızlık vermiyordu. Bütünüyle sakindi, güçlüydü, huzurluydu. Aslında diğerlerinden farksız sabahtı. Dışarıda, gökyüzü aynı kurşuni ve monoton halini koruyordu. Ama o kendini iyi hissediyordu.

Sonraki saatler onda gerilim yaratmıyor, gelecek günler hiçbir korkuya yol açmıyordu. Gelecek de korkutmuyordu onu. Telefon susuyordu. Dorigo sakindi, işler yolundaydı. Gri renkli bir takım, beyaz gömlek giymiş, magenta kırmızısı kravat takmıştı; çorapları kırmızıydı, siyah ayakkabıları da sanki elişiydi.

Sanki her şey o âna dek sürdüğü gibi sürecekti; salıya denk gelen, ayın dokuzu olan o şubat gününe dek sürdüğü gibi. Hayatın tam ortasında bulunan, zeki, baştan çıkarılmış, zengin ve şanslı bir kentsoylu için her şey bütünüyle emin ve uygundu.

Yıllarını unutmak mı istedin? Hayatına baskın yapan küçük bir kızın kötülüklerine sadece kendi gücünle meydan mı okudun? Sana uygun olmayan yabancı bir oyunda inat mı ettin? Yeniden çocukluğuna dönebileceğini mi sandın? Seninkinden bambaşka bir surat lazımdı bunun için. Maç bitti, hesap döndü. Kapılar kapanıyor, yalnızlık, boşluk, çöl, kimsenin duymayacağı sessiz çılgınlıklar. İşte limandasın aptal adam, ne sandın kendini?

Kurguladığı gerçeküstü, büyülü, kimi zaman tekinsiz dünyalarda kendine özgü mizah anlayışıyla çağımız insanının huzursuzluğunun çok katmanlı izlerini süren Dino Buzzati, *Bir Aşk* romanıyla aynı izleğe farklı bir rota üzerinden yöneliyor. Yazar, modern insanın içsel karmaşasını ve çaresizliğini bu kez aşk boyutunda, orta yaşlı bir kentsoylunun genç bir fahişeye saplantı derecesinde duyduğu tutku ekseninde öykülüyor:

Buzzati'nin usta bir anlatımla "kahraman"ının karmaşık iç dünyasına odaklandığı *Bir Aşk*'ta, Antonio'nun kıskançlık, tutku, sahiplenme dürtüleri ile parçası olduğu burjuva toplumunun çelişkilerle yüklü ahlak anlayışı arasında çaresizce bocalayışına tanıklık ederiz.

Kapak resmi: Dino Buzzati

canyayinlari.com twitter.com/canyayinlari facebook.com/canyayinevi

ISBN: 978-975-07-3294-2

9 789750 732942